F**16** 286001

→ संच क्रमांक

गुश्चारिका

प्रश्नपुस्तिका सामान्य क्षमता चाचणी

एकूण प्रश्न : 100

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET NO.

एकूण गुण : 100

वेळ : 1 (एक) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉल्पेनने लिहावा.

- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचिवली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉल्पेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
 - (ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
- (5) <u>सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत</u>. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नांकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नांपर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्ट्यक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोड़ता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोड़ून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ट बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी 25% किंवा 1/4 गुण वजा/कमी करण्यात येतील.''

्ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबावतचा अधिनियम—82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनिधकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकच्या अंतिम पृष्टावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उध

नु

कच्चा कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1.	2021	्च्या ब्रिक्स फिल्म फेस्टिवल मध्					
	(1)	नवाजुद्दिन सिद्दिकी	(2)	अक्षय कुमार			
	(3)	पंकज त्रिपाठी	(4)	धनुष			
	Who 2021	o among the following ha	s been awarde	d as the 'Best actor' (male) a	t the BRICS film fes	tival
	(1)	Nawajuddin Siddique	(2)	Akshay Kumar			
	(3)	Pankaj Tripathi	(4)	Dhanush			
2.	2022	सालचे प्रतिष्ठित बोल्ट्झमन पद	;क प्राप्त करणारे प	हिले भारतीय भौतिकशास्त्रः	त कोण अ	गहेत ?	
	(1)	प्रोफेसर दीपक धर	(2)	अशोक कुमार बरूआ			
	(3)	बिमला बुटी	(4)	डी.डी. भवाळकर			
	Who	o is the first Indian Physic	ist to win the	Prestigious Boltzmanı	n Medal	l for the year 2022 ?	
	(1)	Professor Deepak Dhar	(2)	Ashok Kumar Baru	ıa		
	(3)	Bimla Buti	(4)	D.D. Bhawalkar			
•	टोकि	यो 2020 (प्रत्यक्षात ऑगस्ट-सप्	टेंबर 2021 मध्ये झ	ालेल्या) पॅरालिम्पिक गेम्स	मध्ये दोन	पदके जिंकणारी पहिली भ	ग्गरतीय
3.	(1) Who Para	o is the First Indian Won alympics Games ?		•			2021)
	(1) Who	अवनी लेखरा (2) भ o is the First Indian Wor alympics Games ?	nan to win two	o medals in the Toky	` '		2021)
4.	(1) Who Para (1)	अवनी लेखरा (2) १ o is the First Indian Wor alympics Games ?	nan to win two	o medals in the Toky (3) Ekta Bhyan	yo 2020 (4)	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra	2021)
	(1) Who Para (1)	अवनी लेखरा (2) व o is the First Indian Wor alympics Games ? Avani Lekhara (2) E	nan to win two	o medals in the Toky (3) Ekta Bhyan	yo 2020 (4)	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra	2021)
	(1) Who Para (1)	अवनी लेखरा (2) १ o is the First Indian Word Alympics Games ? Avani Lekhara (2) E डा मध्यवर्ती कारागृहातील कैद्यांस	nan to win two Bhavina Patel —————— गाठी 2022 मध्ये क	o medals in the Toky (3) Ekta Bhyan ोणती ऋण योजना प्रायोगि	yo 2020 (4)	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra	2021)
	(1) Who Para (1) 社(本 (1) (3) Whi	अवनी लेखरा (2) १ o is the First Indian Word Alympics Games ? Avani Lekhara (2) E डा मध्यवर्ती कारागृहातील कैद्यांस सहानुभूती योजना	man to win two Bhavina Patel नाठी 2022 मध्ये क (2) (4)	o medals in the Toky (3) Ekta Bhyan जेणती ऋण योजना प्रायोगिक आगे बढो योजना जिव्हाळा योजना	yo 2020 (4) क तत्वाव	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra ———— र सुरू करण्यात आली?	
	(1) Who Para (1) 社(本 (1) (3) Whi	अवनी लेखरा (2) १ o is the First Indian Word alympics Games ? Avani Lekhara (2) E डा मध्यवर्ती कारागृहातील कैद्यांस सहानुभूती योजना बँक फॉर प्रिझनर्स ich Credit Scheme is lateme ? Sahanubhuti Scheme	man to win two Bhavina Patel नाठी 2022 मध्ये क (2) (4)	o medals in the Toky (3) Ekta Bhyan जेणती ऋण योजना प्रायोगिक आगे बढो योजना जिव्हाळा योजना	yo 2020 (4) क तत्वाव Centra	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra ———— र सुरू करण्यात आली?	
	(1) Who Para (1) येख (1) (3) Whi	अवनी लेखरा (2) १ o is the First Indian Word alympics Games ? Avani Lekhara (2) E डा मध्यवर्ती कारागृहातील केद्यांस सहानुभूती योजना बँक फॉर प्रिझनर्स ich Credit Scheme is lateme ?	nan to win two Bhavina Patel वाठी 2022 मध्ये क (2) (4) unched for Pri	o medals in the Toky (3) Ekta Bhyan जीणती ऋण योजना प्रायोगिक आगे बढो योजना जिव्हाळा योजना	yo 2020 (4) क तत्वाव Centra	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra ———— र सुरू करण्यात आली?	
	(1) Who Para (1) येखाः (1) (3) Whi Sche (1) (3)	अवनी लेखरा (2) १ o is the First Indian Word alympics Games ? Avani Lekhara (2) E डा मध्यवर्ती कारागृहातील कैद्यांस सहानुभूती योजना बँक फॉर प्रिझनर्स ich Credit Scheme is lateme ? Sahanubhuti Scheme	man to win two Bhavina Patel वाठी 2022 मध्ये क (2) (4) unched for Pri (2) (4)	o medals in the Toky (3) Ekta Bhyan जिणती ऋण योजना प्रायोगिक आगे बढो योजना जिव्हाळा योजना isoners of Yerwada Aage badho Scheme Jivhala Scheme GODT) या संस्थेच्या 20	yo 2020 (4) क तत्वाव Centra	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra र सुरू करण्यात आली? I Jail in 2022 as a	Pilot
4.	(1) Who Para (1) येखाः (1) (3) Whi Sche (1) (3)	अवनी लेखरा (2) १ o is the First Indian Work alympics Games ? Avani Lekhara (2) E डा मध्यवर्ती कारागृहातील कैद्यांस सहानुभूती योजना बँक फॉर प्रिझनर्स ich Credit Scheme is lau eme ? Sahanubhuti Scheme Bank for Prisoners ल ऑब्झर्वेटरी ऑन डोनेशन ॲर्	man to win two Bhavina Patel वाठी 2022 मध्ये क (2) (4) unched for Pri (2) (4)	o medals in the Toky (3) Ekta Bhyan जिणती ऋण योजना प्रायोगिक आगे बढो योजना जिव्हाळा योजना isoners of Yerwada Aage badho Scheme Jivhala Scheme GODT) या संस्थेच्या 20	yo 2020 (4) क तत्वाव Centra e 21 च्या 3	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra र सुरू करण्यात आली? I Jail in 2022 as a	Pilot
4.	(1) Who Para (1) येखाः (1) (3) Whi Sche (1) (3) गलोब प्रत्याः (1) As I	अवनी लेखरा (2) १ o is the First Indian Word alympics Games ? Avani Lekhara (2) E डा मध्यवर्ती कारागृहातील कैद्यांस सहानुभूती योजना बँक फॉर प्रिझनर्स ich Credit Scheme is lau eme ? Sahanubhuti Scheme Bank for Prisoners ल ऑब्झर्वेटरी ऑन डोनेशन ॲं	nan to win two Bhavina Patel (2) (4) unched for Pri (2) (4) = ट्रान्सप्लांटेशन (क्रमांक अ द्वितीय	(3) Ekta Bhyan जिणती ऋण योजना प्रायोगित आगे बढो योजना जिव्हाळा योजना isoners of Yerwada Aage badho Schem Jivhala Scheme GODT) या संस्थेच्या 20% गहे. (3) तृतीय on Donation and Tra	yo 2020 (4) क तत्वावः Centra e 21 च्या ३ (4)	(held in Aug-Sep 2 Kashish Lakra र सुरू करण्यात आली? I Jail in 2022 as a महवालानुसार अवयवदान पाचवा ation (GODT). India	Pilot आणि

6.	'बिय	ॉन्ड पॉसि ब ल' या पुस्तकाचे	। लेखक कोण आहेत?				
	(1)	बर्नाडेट मॅकडोनाल्ड	(2)	निम्स	ादाई पूर्जा		
	(3)	अरूणिमा सिन्हा	(4)	स्टिप	न्न आल्टर		
	Who	o is the author of the l	book, 'Beyond Pos	sible'	?		
	(1)	Bernadetee Mcdona	ald (2)	Nin	nsdai Purja		
	(3)	Arunima Sinha	(4)	Step	hen Alter	•	
7.	खाली	लपैकी कोणता पर्याय अमृत	- त सरोवर मोहीमेशी संबं	धित आ	हे?		
	(1)	जल संधारण	(2)	मृदा	संधारण		
	(3)	वायु प्रदूषण	(4)	मत्स्य	ग्पाल न		
	Whi	ch of the following o	ption is associated	with .	Amrit Sarovar Mis	sion	?
	(1)	Water Conservation	n (2)	Soil	Conservation		
	(3)	Air Pollution	(4)	Fish	ery		
8.	 'मुख्य	ामंत्री तीर्थयात्रा योजने ' बाब	ात खालीलपैकी, कोणती	विधाने	बिनचूक आहेत?		
	(a)	ही योजना 2018 मध्ये दि	:ल्ली सरकारने <mark>सुरू</mark> केल	त्री.			
	(b)	भारताचा कोणताही नागरि	क या योजनेचा लाभ घे	वू शकत	ì.		
	(c)	या योजनेअंतर्गत भेट द्या	वयाच्या तीर्थस्थळांच्या र	यादीमध	ये अयोध्येचा नुकताच स	तमावेश	करण्यात आला आहे.
	पर्याट	ी उत्तरे :					
	(1)	फक्त (a) व (b) (2)	फक्त (a) व (c)	(3)	फक्त (b) व (c)	(4)	वरील सर्व
	' '	ch of the following st	tatements are corre	ect abo	out the 'Mukhyam	antri	Tirth Yatra Yojana'?
	(a)	This scheme is initia					,
	(b)	Any citizen of India	can avail this sch	eme.			
	(c)	Ayodhya is recently	included in the lis	st of p	laces that one can	visit	under this scheme.
	Ans	wer Options :					
	(1)	Only (a) and (b) (2)	Only (a) and (c	(3)	Only (b) and (c)	(4)	All of the above
9.	राजीव आहे ?		न, ज्याचे नाव ओरांग र	राष्ट्रीय '	उद्यान असे करण्यात अ	गले आ	हे, ते कोणत्या भारतीय राज्यात
	(1)	आंध्र प्रदेश (2)	कर्नाटक	(3)	आसाम	(4)	उत्तराखं ड
	Rajiv which	v Gandhi Orang Natio ch Indian State ?	onal Park, which h	as bee	n renamed as Orai	ng Na	tional Park, is located in
	(1)	Andhra Pradesh (2)	Karnataka	(3)	Assam	(4)	Uttarakhand
				_			

10. योग्य कथन/ने ओळखा. (भारत - मध्य एशिया शिखर परिषद)

	(a)	पहिली भारत – मध	य एशिय	।। शिखर परिषद	जानेवार्र	ì, 202	22 मध्ये आयोजित क	रण्यात	आली.
	(b)	तजाकिस्तान, उझबे	क्रीस्तान	ही गणराज्ये या ि	शखर प	रिषदेत	उपस्थित होती.		
	पर्याः	यी उत्तरे :							
	(1)	फक्त (a)	(2)	फक्त (b)	((3)	(a) व (b) दोन्ही	(4)	यापैकी नाही
	• •	ct the correct sta	tement	/s - (India -	Centra	al As	ia Summit)	• •	
	(a)	The First India	- Cent	tral Asia Sum	ımit he	eld ir	1 January, 2022		
	(b)		ikistar	i, Republic of	Uzbe	kista	n were present fo	or the	Summit.
		wer Options :					,		
	(1)	Only (a)	(2)	Only (b)	((3)	Both (a) and (b)	(4)	None of the above
11.	मे 20)22 मध्ये नीति आयो	गाच्या उ	पाध्यक्षपदी खार्ल	गेलपैकी	कोणा	 ची नियुक्ती करण्यात	आली	
	(1)	राजीव कुमार	(2)	रमेश चंद	((3)	जयती घोष	(4)	सुमन के बेरी
	Who	o <mark>has been app</mark> oi	nted a	s a new Vice	Chair	man	of NITI Aayog i	n May	2022 ?
	(1)	Rajiv Kumar	(2)	Ramesh Ch	nand	(3)	Jayati Ghosh	(4)	Suman K Bery
	(1) (2) (3) (4) Whi	डिफेन्स रिसर्च अँड ich of the followi ung Scientist Pro	तर्च सेंटर अॉर्गन s डेव्हल gramm ited Ni c Research	र (BARC) (भा पमेंट ऑर्गनायझे ganisation is o ne' 'Yuva Vig ations Interna arch Centre (th Organisations	भा अणु (भारतं रान (DI organi yani I etional (BARC on (IS)	शक्ती RDO) sing : Karya Chil	संशोधन केंद्र) तराळ संशोधन संघटन (संरक्षण संशोधन ३ a special prograr kram' 'YUVIKA dren's Emergend	नाणि वि nme f ' ?	or school children called
13.	'हार्न	कारक कायदे हटवा,	सशक्त	——— करणारे कायदे ब	नवा' ह			—— आहे 2	
	(1)	शून्य भेदभाव दिवर					क एड्स दिवस	·110 :	
	(3)	जागतिक समता दि			` '		ः २५्रा २२२५ क सामाजिक न्याय वि	देन	
	, ,	nove laws that h	arm. c		` '			•	hday 2
	(1)	Zero Discrimin					d AIDS Day	· WILL	it day :
	(3)	World Equality	Day	-			d Social Justice I	Day	
	कामार		OR RO	UGH WORK					P.T.O.

14.		ीय अवकाश संशोधन ली आहे.	संस्थेचे म्हण	ाजे 'इस्त्रो' चे	अध्यक्ष	म्हणून	यांची	जानेवारी, 2022	मध्ये नियुक्ती
	(1)	डॉ. के. सिवन		(2)	डॉ. ए	स्. सोमनाथ			
	(3)	डॉ. के. राधाकृष्णन्		(4)	प्रा. ए	म्जीके मेनन			
			ppointed	as the chair	rman o	f the ISRO, t	the Indian	Space Researc	ch Institute
		anuary, 2022.		(2)	_				
	(1) (3)	Dr. K. Sivan Dr. K. Radhakri	shnan	(2) (4)		5. Somnath MGK Meno	on		
15.	पंजा केली	बच्या उत्पादन शुल्क विश ?	भागाने 2020	सालात अवैध व	दारू व्याप	गर संबंधित गुन्ह	यांना आळा घ	ालण्यासाठी कोण	 ती मोहीम सुरू
	(1)	ऑपरेशन ब्लॅक कोब्र	T	(2)	ऑपरे	शन रेड रोझ			
	(3)	ऑपरेशन ब्लॅक बुल		(4)	ऑपरे	शन प्रहार			
		ich operation was l ted crimes ?	aunched l	oy Punjab's	Excise	Department	in 2020 to o	curb illicit liqu	or trading
	(1)	Operation Black	Cobra	(2)	_	ration Red R			
	(3)	Operation Black	Bull	(4)	Ope	ration Praha	r		
16.			ु रुस्तीनुसार र	 देशाचे सार्वभौम	त्व आणि	। एकात्मता यांच	—— या रक्षणासाठी	नागरिकांच्या मूर	लभूत हक्कांवर
	(1)	14 वी घटनादुरुस्ती		(2)	16 र्व	घटनादुरुस्ती			
	(3)	24 वी घटनादुरुस्ती		(4)	39 र्व	घटनादुरुस्ती			
	Whi	ch of the following rotect the sovereig	amendm nty and ii	ents impose	d restri	ctions on the	Fundamer	ntal Rights of	the citizens
	(1)	14 th Amendmen	t	(2)	16 th	Amendmen			
	(3)	24 th Amendmen	t	(4)	39th	Amendmen	t 		
<u> </u>	राज्य	 घटनेच्या भाग XVII अं	तर्गत सर्व न	 ऊ कलमे कोणत			_		
	(1)	कलम 333 ते 341		(2)	कलम	334 ते 342			
	(3)	कलम 332 ते 340		(4)		343 ते 351			
	Wha	at are all the nine .		overed unde				n ?	
	(1)	Article 333 to 34		(2)		cle 334 to 34			
	(3)	Article 332 to 34	10	(4)	Artic	cle 343 to 35	1 		
18.	भारत	 ाची संविधानसभा बनव	— – ण्याची मागण	– गी इंग्रजांनी को	गत्या वर्ष	ों मान्य केली?			
	(1)	1938	(2) 193	39	(3)	1940	(4)	1942	
	In w	which year the Brit	ish accept	ed the dem	and for	making the	constituen	it assembly of	India ?
	(1)	1938	(2) 193		(3)	1940	(4)	1942	

19.		_					केती उत्तम प्रव । घेण्यात आल		ालवू शकतात	हे पहाण	यासाठी	1930	ते 1932	च्या दरम्यान
		मध्ये _		'		पारपदा चार	। बण्यात आल	વા. (3)	तीन		(4)	पाच		
	(1)	दोन	*01	nd to	(2)		n.coc 1470#0 1	` '		from	(4) 1030 4		to so	e how best
	 Indi	ans co					ountry.	neiu	ui London	Hom	1930 (0 1932	z to see	e now best
	(1)	Two			(2)	Four	•	(3)	Three		(4)	Five		
20.	भारती	 य संवि	धानाच्य	या कल्प	ਜ 15 4	प्रमाणे य	 राज्याची कार्यव	नारी स	चा	 यांच्य	—— ाकडे दे	ण्यात अ	— गली आहे	<u> </u>
	(1)	मुख्य	मं त्री				(2)	मंत्रिग	गंडळ					
	(3)	राज्यप	गल				(4)	यापैव	ही नाही					
	Acco	ording ds of		ne arti 	cle 15	4 of th				utive p	ower	of Sta	te is ve	ested in the
	(1)	Chie	ef Mir	nister			(2)	Cou	ncil of Mir	nisters				
	(3)	The	Gove	rnor			(4)	Nor	ne of these					
21.	<u>खा</u> ली	ल जोड	— या जुळ	 श्वा :										
		यादी	- I				यादी - II							
	(a)	बंदी	प्रत्यक्षी	करण		(i)	खटला कनिष	ठ न्या	गालयाकडून व	ारिष्ठ न्य	ायालया	कडे हस	तांतरित व	हर णे
	(b)	परमादेश (i					पदाची काय							
	(c)	अधि	कार पृच	व्छा		(iii)	अधिकाऱ्यास	कार्य	करण्याचा आ	देश देणे				
	(d)	उत्प्रेक्ष	_			(iv)	अटकेची का							
	` '.	ग उत्तरे ग्री उत्तरे				(14)	9104741 47	79111	M WHAT					
	, ,,,	(a)	(b)	(c)	(d)									
	(1)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)									
	(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)									
	(3)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)									
	(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)									
	Mate	h the												•
		List	- I				List - II							
	(a)	Hab	eas-co	orpus		(i)	To transfe	r a ca	se from lov	wer to	highe	r court		
	(b)	Man	damı	15		(ii)			ality of a p		U			
	(c)	Quo	warr	anto		(iii)	To comma	ınd a	athority to	Perfori	m its o	luty		
	(d)	Cert	iorari			(iv)			ality of arre			•		
	Ans	wer C)ptior	ıs :					•					
		(a)	(b)	(c)	(d)									
	(1)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)									
	(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)									
	(3)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)									
	(4)	(ii)	(iii) 	(iv)	(i)									

22.		ोय राज्यघटनेच्या कलम 243 E प्रमाणे प्रत्येक ग्रामपंचायत त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्यान्वये ती
		र्गीच विसर्जित झाली नसेल तर, <mark>पाच वर्षांपर्यंत अस्तित्वात राहील.</mark> निवडणूक निकाल जाहीर झाल्यापासूनच्या दिनांकापासून
	(1)	
	(2)	निवडणुका जाहीर झाल्याच्या दिनांकापासून
	(3)	तिच्या निवडणुकीनंतरच्या पहिल्या बैठकीकरता नियत केलेल्या दिनांकापासून
	(4)	पंचायत निवडणुकांच्या नंतर सुरू होणाऱ्या पहिल्या आर्थिक वर्षापासून
		ording to article 243 E of the Indian Constitution every gram panchayat unless dissolved earlier er any law for the time being in force, shall continue for five years from
	(1)	the date of declaration of election results
	(2)	the date of declaration of election
	(3)	the date appointed for its first meeting after elections
	(4)	the beginning of first financial year after the Panchayat elections
23.	कोण	त्या समितीच्या शिफारशीनुसार मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश करण्यात आला?
	(1)	देवराज सिमती (2) करन सिंग सिमती
	(3)	स्वर्ण सिंग समिती (4) कृपलानी समिती
	Fun	damental duties were included on the recommendation of which Committee?
	(1)	Devraj Committee (2) Karan Singh Committee
	(3)	Swarn Singh Committee (4) Kripalani Committee
24.	खाली	लपैकी कोणते काम ग्रामसेवकाचे नाही?
	(1)	ग्रामपंचायत निधीचा योग्य वापर करणे
	(2)	ग्रामसभेचा अहवाल तयार करणे
	(3)	शासनाने निर्धारित केलेल्या विविध करांची वसुली करणे
	(4)	यापैकी नाही
		ch of the following is not the functions of Gram Sevak?
	(1)	Proper utilization of Gram Panchayat Funds
	(2)	Preparation of Gram Sabha Report
	(3)	Collection of Various Taxes prescribed by the Government
	(4)	None of these
<u></u>	 कोण	न्या घटनादुरुस्तीन्वये 11 वे मूलभूत कर्तव्य <mark>यादीत नंतर समाविष्ट केले गेले? (51</mark> A(K))
	(1)	42 वी घटनादुरुस्ती कायदा - 1976 (2) 52 वी घटनादुरुस्ती कायदा - 1980
	(3)	62 वी घटनादुरुस्ती कायदा - 1992 (4) 86 वी घटनादुरुस्ती कायदा - 2002
		which Amendment the 11th Fundamental Duty was later added to the list? (51A(K))
	(1)	42 nd Amendment Act - 1976 (2) 52 nd Amendment Act - 1980
	(3)	62 nd Amendment Act - 1992 (4) 86 th Amendment Act - 2002

26.	नारायप	ग मेघाजी लोखंडे यांच्या सं <mark>दर्भातील क</mark>	गेणती 1	विधाने बरोब र आहेत?
	(a)	कामगार चळवळीचे जनक	٠,	
	(b)	1884 मध्ये बॉम्बे मिलहॅण्ड्स असोर्ग	संएशन	ची स्थापना
	(c)	ब्रिटीश सरकारचा 'रावबहादूर' किता	ब	
	(d)	महाराष्ट्र लेबर युनियनची स्थापना		
	पर्यार्य	उत्तरे :		
	(1)	(a) आणि (b) फक्त		(2) (a), (b) आणि (c) फक्त
	(3)	(b), (c) आणि (d) फक्त		(4) (a), (c) आणि (d) फक्त
	Whic	h of the following statement	s are	true about Narayan Meghaji Lokhande ?
	(a)	Founder of Labour Moveme		
	(b)	Establishment of Bombay m		
	(c)	'Raobahadur' award by the		
	(d)	Establishment of Maharasht wer Options:	ra La	bour Union
	(1)	(a) and (b) only		(2) (a), (b) and (c) only
	(3)	(b), (c) and (d) only	;	(4) (a), (c) and (d) only
27.	जोड्य	ा जुळवा :		
	(a)	रँड व आयर्स्टचा खू न	(i)	वि.दा. सावरकर
	(b)	अभिनव भारत	(ii)	अनंत लक्ष्मण कान्हेरे
	(c)	न्यायाधीश जॅक्सनचा खून	(iii)	मदनलाल धिंग्रा
	(d)	कर्झन वायलीचा खून	(iv)	चाफेकर बंधू
	पर्यार्य	ो उत्तरे :		
		(a) (b) (c) (d)		
	(1)	(iv) (i) (ii) (iii)		
	(2)	(iii) (ii) (iv) (i)		
	(3)	(i) (iii) (ii) (iv)		
	(4) Mate	(ii) (i) (iii) (iv) th the following :		м
	(a)	Rand and Ayerst's Murder	(i)	V.D. Savarkar
	(b)	Abhinav Bharat	(ii)	Anant Laxman Kanhere
	(c)	Justice Jackson's Murder	(iii)	Madan Lal Dhingra
	(d)	Curzon Wyllies Murder	(iv)	Chaphekar Brothers
	Ans	wer Options :	. , .	
	(1)	(a) (b) (c) (d)		
	(1)	(iv) (i) (ii) (iii)		
	(2)	(iii) (ii) (iv) (i)		
	(3) (4)	(i) (iii) (ii) (iv) (ii) (i) (iii) (iv)		
	(-1)	(ii) (i) (iii) (iv)		

28.	खाल	ग्रेल विवरणावरून व्यक्ती ओळखा :			
	(a)	मराठीतील पहिले पत्रकार			
	(b)	अक्कलकोटच्या युवराजांचे शिक्षक			
	(c)	मराठी वृत्तपत्राचे जनक			
	(d)	कुलाबा वेधशाळेचे संचालक			
	पर्याः	यी उत्तरे :			
	(1)	दादाभाई नौरोजी	(2)	भाऊ दाजी लाड	
	(3)	बाळशास्त्री जांभेकर	(4)	जगन्नाथ शंकर शेठ	
	Ider	ntify the person based on the follo	wing c	lescription :	
	(a)	First Journalist in Marathi		•	
	(b)	The teacher of Prince of Akkalk	ot		
	(c)	Founder of Marathi Newspaper			
	(d)	Director of Colaba Weather Ob	servato	ory	
		wer Options :	(0)	Dia Devidad	
	(1)	Dadabhai Naoroji	(2)	Bhau Daji Lad	
	(3)	Balshastri Jambhekar	(4)	Jagannath Shankar Sheth	
29.	कोण	त्या राष्ट्रीय सभेच्या अधिवेशनात दोन गट ए	गुन्हा एक	त्र आले?	
	(1)	सुरत अधिवेशन	(2)	लखनौ अधिवेशन	
	(3)	फैजपूर अधिवेशन	(4)	अलाहाबाद अधिवेशन	
	In w	hich Session of National Congres	s the t	wo groups came together again?	
	(1)	Surat Session	(2)	Lucknow Session	
	(3)	Faizpur Session	(4)	Allahabad Session	
30.	1928	3 मध्ये पहिल्या अखिल बंगाल विद्यार्थी परि	षदेचे अ	—————————————————————————————————————	
	(1)	देवेंद्रनाथ टागोर	(2)	पंडीत जवाहरलाल नेहरू	
	(3)	जयप्रकाश नारायण	(4)	रविंद्रनाथ टागोर	
	• •	was the Chairman of first All Be			
	(1)	Devendranath Tagore	(2)	Pandit Jawaharlal Nehru	
	(3)	Jayprakash Narayan	(4)	Ravindranath Tagore	
31.	कोण	—————————————————————————————————————			
	(1)	गोपाळ गणेश आगरकर	(2)	न्यायमूर्ती एम.जी. रानडे	
	(3)	केशवचंद्र सेन	(4)	महर्षी धोंडो केशव कर्वे	
	• /	ne the Social Reformer who got m	• •	to a Widow?	
	(1)	Gopal Ganesh Agarkar	(2)	Justice M.G. Ranade	

32. ब्रिटीश काळातील भारताचे अनुद्योगीकरण म्हणजे :

	(a)	भारतार्त	ोल हर	तोद्योगां	चा ऱ्हास	ſ									
	(b)	कुटिरोइ	ग्रोगांचा	ऱ्हास											
	(c)	ग्रामव्य	वस्थेत	सुधारण	π										
	(d)	शेती सु	धारणा												
	पर्यार्थ	ी उत्तरे :	:												
	(1)	(a) आ	णि (b) फक्त	(2)	(b) 3	ाणि (c) फक्त (3) (c) आणि (d) फक्त (4) वरील सर्व बरोबर								
	Dein	dustria	alizat	ion of	India	in Br	itish Period means :								
	(a)	,													
	(b) Decline of Cottage Industry														
	(c)		evelopment in rural life												
	(d)	Devei wer O _l	_		agric	agriculture									
	(1)	-	-	only	(2)	(b) a:	nd (c) only (3) (c) and (d) only (4) All of the above								
					-										
33.	जोङ्	॥ लावा :	:												
		उठाव केंद्र नेतृत्व (a) कोल्हापूर (i) आप्पासाहेब पटवर्धन													
	(a)	कोल्हा	पूर			(i)	आप्पासाहेब पटवर्धन								
	(b)	जमखं	डी			(ii)	चिमासाहेब								
	(c) औरंगाबाद (i						बाबासाहेब भावे								
	(B)	नरगुंद				(iv)	फिदा अली								
	पर्याय	ग्री उत्तरे	:												
		(a)	(b)	(c)	(d)										
	(1)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)										
	(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)										
	(3)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)										
	(4)	(i) c h th e :	(ii)	(iii)	(iv)										
	Mau	Revo		0	•		Leadership								
	(a)					(i)	Appasaheb Patvardhan								
	(b)	Jamk				(ii)	Chimasaheb								
	(c)	Aura	ngab	ad		(iii)	Babasaheb Bhave								
	(d)	Narg				(iv)	Phida Ali								
	Ans	wer O	_												
	(1)	(a)	(b)	(c)	(d)										
	(1)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)										
	(2) (3)	(ii) (ii)	(i) (iv)	(iv) (iii)	(iii)										
	(4)	(i)	(ii)	(iii)	(i) (iv)										
				. ,	. ,										

34.	अमे	रिकेत जाऊन वैद्यकीय शास	त्रातील पदवी ी	मिळविणार्र	रेशाती	ल पहिली भा	रतीय महिला व	कोण?	
	(1)	सुप्रिया जोशी		(2)	आनंद	तिबाई जोशी			
	(3)	रमाबाई रानडे		(4)	अनुत	ई वाघ			
	Wh	o was the first Indiar	Lady, who	` '	•		lical Scienc	e in Ameri	ca ?
	(1)	Supriya Joshi		(2)		ndibai Josl			
	(3)	Ramabai Ranade	_	(4)	Anu	tai Wagh			
35.	असह	हकार चळवळी बरोबरच म	हात्मा गांधीजीन	नी खालील	— पैकी को	— णता कार्यक्रम	——— । हाती घेतला ?	·	
	(a)	स्वदेशीचा प्रसार							
	(b)	हिंदू-मुस्लीम ऐक्य							
	(c)	मद्यपान बंदी							
	(d)	अस्पृश्यता निवारण							
	पर्याः	यी उत्तरे :							
	(1)	(a) आणि (b) फक्त		(2)	(c) अ	ाणि (d) फक	त		
	(3)	(a), (b) आणि (c) फक्त	ī	(4)	वरील	सर्व बरोबर			
	Whi	ich of the following	programme	es were	starte	l by Maha	atma Gand	hi with No	n-cooperation
		vement?	lt-:						
	(a) (b)	To Propagate Swad Hindu - Muslim Ur							
	(c)	Prohibition of liquo	•						,
	(d)	Removal of Untouc							
	Ans	wer Options:							
	(1)	(a) and (b) only		(2)	• •	nd (d) only			
	(3)	(a), (b) and (c) only		(4)	All ti	ne above c	orrect ————		
36.	लोकां	ना राजकीय शिक्षण मिळावे	या उद्देशाने क	जेणती संस <u>्</u> थ	या स्थाप	न करण्यात अ	ग्राली ?		
	(1)	डेक्कन सभा		(2)	सार्वज	निक सभा			
	(3)	बहिष्कृत भारत		(4)	यापैकी	नाही			
		ch institution was for	med with a		-			n to the Peo	ple ?
	(1)	Deccan Sabha		(2)		ijanik Sabi	ha		
	(3)	Bahishkrut Bharat		(4)	None	of these			
37.	12 मे	1875 रोजी शेतकऱ्यांचा प	हिला उठाव व	नेठे झाला :	?				
	(1)	बारामती (2)	पुणे		(3)	सुपे	(4)	चाकण	
	Whe	ere was the first Revo		asants o					
	(1)	Baramati (2)	Pune		(3)	Supe	(4)	Chakan	
						_	_		

•													
38.	'भारत	ा सेवक समाजाने' खालीलंपैकी कोणत्या प्रा	सद्ध व्य	क्ती घडविण्याचे कार्य केले होते?									
	(a)	श्रीनिवास शास्त्री											
	(b)	पंडीत हृदयनाथ कुंझरु, ठक्करबप्पा											
	(c)	(c) ना.म. जोशी, काकासाहेब लिमये											
	(d)	विष्णूशास्त्री चिपळूणकर, केशवराव बागडे	5										
	पर्याय	गी उत्तरे :											
	(1)	(a) आणि (b) फक्त	(2)	(b) आणि (c) फक्त									
	(3)	(a), (b) आणि (c) फक्त	(4)	(b), (c) आणि (d) फक्त									
	Whi	ch of the following Famous Perso	nalitie	s were produced by 'Bharat Sevak Samaj' ?									
	(a)	Shrinivas Shastri											
	(b)	Pandit Hridaynath Kunjru, Tha	kkarb	appa									
	(c)	N.M. Joshi, Kakasaheb Limaye											
	(d)	Vishnushastri Chiplunkar, Kesh	avrao	Bagde									
		wer Options :	(2)										
	(1)	(a) and (b) only	(2)										
	(3) ———	(a), (b) and (c) only	(4)	(b), (c) and (d) only									
39.	मुंबई	सरकारने दक्षिणे मध्ये चालू असलेल्या शेत	करी अ	संतोषाची चौकशी करण्यासाठी कोणते कमिशन नियुक्त केले?									
	(1)	लॅण्ड रेव्हेन्यू ॲक्ट कमिशन											
	(2)	डेक्कन रॉयटस क मिशन											
	(3)	दि डेक्कन ॲग्रीकल्चर कमिशन											
	(4)	लॅण्ड ओनर्स क मिशन											
		ich Commission was appointed by content in the South?	the Bo	mbay Government to inquire into the on going Peasant									
	(1)	Land Revenue Act Commission											
	(2)	Deccan Riots Commission											
	(3)	The Deccan Agriculture Commi	ssion										
	(4)	Land Owners Commission											
4 0.	1918	3 मध्ये मुंबई येथील 'अस्पृश्यता निवारक प	रिषदेचे '	अध्यक्ष कोण होते?									
	(1)	छत्रपती शाहू महाराज	(2)	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर									
	(3)	सयाजीराव गायकवाड	(4)	नानाभाई हरिदास									
	Who	o was the President of 'Asprushya	ta Niv	varak Parishad' held in Mumbai in 1918 ?									
	(1)	Chhatrapati Shahu Maharaj	(2)	Dr. Babasaheb Ambedkar									
	(3)	Sayajirao Gaikwad	(4)	Nanabhai Haridas									

41.	खाली	लपैकी '	कोणत्य	ा राज्या	चे भौगो	लिक ह	क्षेत्रफळ	जास्तः	आहे ?			
	(1)	राजस्थ	ग्रान		(2)	महार	ष्ट्र		(3)	उत्तर प्रदेश	(4)	आन्ध्र प्रदेश
	Whi	ch of	the fo	llowir	ng stat	te has	more	geog	raphic	cal area ?	, ,	
	(1)	Raja	sthan	ı	(2)	Mał	narash	tra	(3)	Uttar Prades	h (4)	Andhra Pradesh
42.	खाली	— - लपैकी	— कोणत्य	ा राज्या	च्या सी	- मा ह्या	 दोन देश	— - ांना लाग	 गून आहे		_	
	(1)	त्रिपुरा			(2)	मणिप	रूर		(3)	मिझोराम	(4)	नागालँड
	Whi	ch of t	the fo	llowir	ig Sta	te Sha	res its	bour	ndary	with two Cour	nt r ies ?	
	(1)	Trip	ura		(2)	Mar	ipur		(3)	Mizoram	(4)	Nagaland
43.	जोड्य	 ा जुळव	π:					_				
		ल्रोहपं	ोलाद उ	द्योग				राज्य	ı			
	(a)	बोका	रो				(i)	कर्नाट	टक			
	(b)	दुर्गापूर	τ				(ii)	ओडि	शा			
	• •	(c) रुस्केला (ii					(iii)	प. बं	गाल			
	(d)	भद्राव	ती				(iv)	बिहार	ξ			
	(a) महायता (iv) पर्यायी उत्तरे :					` '						
		पर्यायी उत्तरे : (a) (b) (c) (d)										
	(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)							
	(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)							
	(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)							
	(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)							
	Mate	ch the	follo	wing:								
		Iron	and	Steel	Indus	try		Stat	e			
	(a)	Boka	aro				(i)	Kar	natak	a		
	(b)		gapur	•			(ii)	Odi	sha			
	(c)	Rou	rkela				(iii)	Wes	t Ben	gal		
	(d)	Bha	drawa	ati			(iv)	Biha	ar			
	Ans	wer C	ption	ıs:								
		(a)	(b)	(c)	(d)							
	(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)							
	(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)							
	(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)							
	(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)							

44.	महारा	ष्ट्रातील	पर्वता	शखराच	या उचा	नुसार खालाल	पका अचूक	उतरता क्रम काण	ता ?	•					
	(1)	कळर	नूबाई, स	नाल्हेर,	महाबळे	श्वर, त्र्यंबकेश	त्रर								
	(2)	साल्हे	र, कळ	सूबाई, `	महाबळे	श्वर, त्र्यंबकेश्व	त्रर								
	(3)	कळस	नुबाई, म	नहाबळे	खर, सा	ल्हेर, त्र्यंबकेश	त्रर								
	` '	(4) कळसूबाई, महाबळेश्वर, त्र्यंबकेश्वर, साल्हेर													
	Which of the following is the correct descending order of mountain peaks according to their heights														
		in Maharashtra ?													
	(1)														
	(2)														
	(3)														
	(4) ———	Kais	ubai,	Mana	baiesi	hwar, Trimi	bakesnwa	ar, Samer							
4 5.	जनगणना 2011 प्रमाणे कोणत्या जिल्ह्याचे लिंगगुणोत्तर जास्त आहे ?														
	(1)	साता			(2)	औरंगाबाद	(3	, •	(4)	जळगाव					
	As p	er Ce	nsus	2011,	which	of the follo	wing dis	trict has high	sex-ratio?						
	(1)	Sata	ra		(2)	Aurangal	pad (3) Buldhana	(4)	Jalgaon					
46.	महार	— ष्ट्रातील	- उड्डण	- गण्याचे	— झरे व	— त्यांची ठिकाणे	— असलेले जि		 गोड्या लावा :		_				
		-	पाण्या		•		जिल्हे								
	(a)	साल	बर्डी			(i)	जळगांव								
	(b)	साव				(ii)	ठाणे								
	(c)	वज्रेश	वरी			(iii)	रायगड								
	(d)	चांगदे	a			(iv)	अमरावर्त	•							
	` '	पर्यायी उत्तरे :													
		(a)	(b)	(c)	(d)										
	(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)										
	(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)										
	(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)										
	(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)										
	Mat	ch the	corre	ect pai	rs of l	Hot water s			districts in	n Maharashtra :					
	(-)		Sprin	ıg			Distric								
	(a)	Salb	ardı			(i)	Jalgaon								
	(b)	Sav	eshw	:		(ii)	Thane								
	(c) (d)	,	ngdev			(iii) (ix)	Raigad								
		wer ((iv)	Amara	van							
		(a)	(b)	(c)	(d)										
	(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)										
	(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)										
	(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)										
	(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)										

47.	औरंग	गाबाद प्रशासकीय विभ	ागामधे	भौगोलीक क्षेत्रप	फळाच <u>्य</u>	। दृष्टी	ने सर्वात मोठा व सर	र्वात लहान	। असणारे जिल्हे कोणते?
	(1)	औरंगाबाद आणि प			(2)		आणि हिंगोली		
	(3)	नांदेड आणि हिंगोर्ल	Ì		(4)	उस्म	नाबाद आणि जालन	ī	
	Whi	ich district is larg sion?	est an	d smallest ir	` '				ırangabad administrative
	(1)	Aurangabad ar		bhani	(2)		d and Hingoli		
	(3)	Nanded and H	ingoli		(4)	Osn	nanabad and Ja	lna	
48.	'अस्त	नंभा' हे उंच शिखर मा	हाराष्ट्रातं	ोल कोणत्या पव	 र्वतरांगेत	- आढ	ळते ?		
	(1)	महादेव	(2)	हरिश्चंद्र		(3)	सातपुडा	(4)	सह्याद्री
	In w	hich mountain r	ange o					ated ?	
	(1)	Mahadev	(2)	Harishcha	ndra	(3)	Satpuda	(4)	Sahyadri
49.	महार	—————— ाष्ट्रातील किती जिल्ह्यां	- च्या सीग	— मा कर्नाटक राज्	यास ल	ागून अ	 ाहेत ?		
	(1)	5	(2)	6		(3)	7	(4)	8
		v many districts o			ve bo		with state of K		ka?
	(1)	5	(2)	6		(3)	7	(4)	8
50.	एक इ	इंच वायुभार म्हणजे वि	हती ?						
	(1)	3.4 मिलिबार	(2)	4.3 मिलिबार		(3)	34 मिलिबार	(4)	12 मिलिबार
	One	inch air pressure	mear	ns how much	h ?				
	(1)	3.4 millibar	(2)	4.3 milliba	r	(3)	34 millibar	(4)	12 millibar
<u></u> -	खाली	— ल विधाने पहा :							
	(a)	भारतात मान्सून वारे	वाहण्य	साठी 30° ते 4	0° उत्त	. अक्षां	शाच्या पट्ट्यात जेट	वायुचे अ	स्तित्व कारणीभूत आहे.
	(b)	भारताचा भूमीखंडाच					,	-	-,
	` '	गी उत्तरे :		6			6		
	(1)	विधान (a) बरोबर	आहे						
	(2)	विधान (b) बरोबर अ							
	(3)	विधान (a) आणि (b		र आहेत					
	(4)	विधान (a) आणि (b	•						
	` '	erve the following	,						.•
	(a))° to 4	0° No	orth latitudes be	elt is re	sponsible for blowing of
		Monsoon winds							
	(b)	The Vast contin	ental a	area of India	a is re	spons	sible for blowing	g of Mo	nsoon winas.
		wer Options :		a.L					
	(1)	Statement (a) is Statement (b) is							
	(2)	Statement (a) as							
	(3) (4)	Statement (a) as			rect				
	\ -/	()	()						

-1	•
HJ	О.

मुबइ-	आग्रा राष्ट्रीय महामाग	महाराष	ट्रातलि कोणत्य	। शहरात	ाून जात	नाहा ?						
(a)	अमळनेर	(b)	दौंड		(c)	नाशिक	(d)	धूळे				
पर्यार्थ	गि उत्तरे :											
(1)	(a) व (b) फक्त	(2)	(b) फक्त		(3)	(b) व (d) फक्त	(4)	(d) फक्त				
Whi	ch city/cities in l	Maha	rashtra Mur	mbai- <i>E</i>	Agra 1	nighway does not	pass	through?				
(a)	Amainer	(b)	Daund		(c)	Nashik	(d)	Dhule				
Ans	wer Options :											
(1)	(a) and (b) only	(2)	(b) only		(3)	(b) and (d) only	(4)	(d) only				
महाराष्ट्रातील पहिली विजेवर चालणारी रेल्वे												
(1)	भायखळा ते ठाणे 19	925		(2)	मुंबई	ते कुर्ला 1925						
(3)	दादर ते बांद्रा 1918	3		(4)	दादर	ते बोरीवली 1925						
The first railway to run on electricity in Maharashtra												
(1) Byculla to Thane 1925				(2)	Mu	mbai to Kurla 192	25					
(3)	Dadar to Bandı	ra 191	8	(4)	Dad	ar to Borivali 192	25					
सोलापूर जिल्ह्यातील नान्नज अभयारण्य कोणत्या पक्षांसाठी प्रसिद्ध आहे?												
(1)	मोर	(2)	रोहीत		(3)	माळढोक	(4)	हंसक				
Nan	inaj Sanctuary in	Solap	ur district is	s famo	ous fo	r which bird?						
(1)	Peacock	(2)	Rohit		(3)	Maldhok	(4)	Flemingo				
कोल	हापूर जिल्ह्यातील जोती	बा डोंग	ार	नाव	ाने ओव	ळखला जातो.						
(a)	वाडी रत्नागिरी			(b)	करव	ी र						
(c)	पन्हाळा			(d)	केदां	रेश्वराची टेकडी						
` '	यी उत्तरे :			` '								
(1)	फक्त (a)	(2)	फक्त (b)		(3)	(c) आणि (d)	(4)	(a) आणि (b)				
. ,	• •	, .	` '	strict i	` '	. ,		(-)				
(a)	-					· ·						
(c)	Panhala			` '			war					
()												
(1)	Only (a)	(2)	Only (b)		(3)	(c) and (d)	(4)	(a) and (b)				
	(a) पर्याट (1) Whi (a) Ans (1) Hहारा (1) (3) The (1) (3) (1) Ans (1) The (a) (c) v (1) The (a) (c) Ans	(a) अमळनेर पर्यायी उत्तरे : (1) (a) व (b) फक्त Which city/cities in I (a) Amalner Answer Options : (1) (a) and (b) only महाराष्ट्रातील पहिली विजेव (1) भायखळा ते ठाणे 19 (3) दादर ते बांद्रा 1918 The first railway to r (1) Byculla to Than (3) Dadar to Banda सोलापूर जिल्ह्यातील नानज (1) मोर Nannaj Sanctuary in (1) Peacock कोल्हापूर जिल्ह्यातील जोती (a) वाडी रत्नागिरी (c) पन्हाळा पर्यायी उत्तरे : (1) फक्त (a) The Jyotiba Mountain (a) Wadi Ratnagiri (b) Panhala Answer Options :	(a) अमळनेर (b) पर्यायी उत्तरे : (1) (a) व (b) फक्त (2) Which city/cities in Mahar (a) Amalner (b) Answer Options : (1) (a) and (b) only (2) महाराष्ट्रातील पहिली विजेवर चाल (1) भायखळा ते ठाणे 1925 (3) दादर ते बांद्रा 1918 The first railway to run on (1) Byculla to Thane 192 (3) Dadar to Bandra 191 सोलापूर जिल्ह्यातील नानज अभय (1) मोर (2) Nannaj Sanctuary in Solap (1) Peacock (2) कोल्हापूर जिल्ह्यातील जोतीबा डोंग् (a) वाडी रत्नागिरी (c) पन्हाळा पर्यायी उत्तरे : (1) फक्त (a) (2) The Jyotiba Mountain in K (a) Wadi Ratnagiri (c) Panhala Answer Options :	(a) अमळनेर (b) दौंड पर्यायी उत्तरे : (1) (a) व (b) फक्त (2) (b) फक्त Which city/cities in Maharashtra Mur (a) Amalner (b) Daund Answer Options: (1) (a) and (b) only (2) (b) only महाराष्ट्रातील पहिली विजेवर चालणारी रेल्वे	(a) अमळनेर (b) दौंड पर्याची उत्तरे : (1) (a) व (b) फक्त (2) (b) फक्त Which city/cities in Maharashtra Mumbai-A (a) Amainer (b) Daund Answer Options : (1) (a) and (b) only (2) (b) only #हाराष्ट्रातील पहिली विजेवर चालणारी रेल्वे	(a) अमळनेर (b) दौंड (c) पर्यायी उत्तरे : (1) (a) व (b) फक्त (2) (b) फक्त (3) Which city/cities in Maharashtra Mumbai-Agra II (a) Amalner (b) Daund (c) Answer Options : (1) (a) and (b) only (2) (b) only (3) Hहाराष्ट्रातील पहिली विजेवर चालणारी रेल्वे	पर्याची उत्तरे : (1) (a) व (b) फक्त (2) (b) फक्त (3) (b) व (d) फक्त Which city/cities in Maharashtra Mumbai-Agra highway does not (a) Amalner (b) Daund (c) Nashik Answer Options : (1) (a) and (b) only (2) (b) only (3) (b) and (d) only #हाराष्ट्रातील पहिली विजेवर चालणारी रेल्वे (1) भायखळा ते उाणे 1925 (2) मुंबई ते कुर्ला 1925 (3) दादर ते बांद्रा 1918 (4) दादर ते बोरीवली 1925 The first railway to run on electricity in Maharashtra (1) Byculla to Thane 1925 (2) Mumbai to Kurla 192 (3) Dadar to Bandra 1918 (4) Dadar to Borivali 192 सोलापूर जिल्ह्यातील नानज अभयारण्य कोणत्या पक्षांसाठी प्रसिद्ध आहे? (1) मोर (2) रोहीत (3) माळढोक Nannaj Sanctuary in Solapur district is famous for which bird? (1) Peacock (2) Rohit (3) Maldhok कोल्ह्यापूर जिल्ह्यातील जोतीबा डोंगर नावाने ओळखला जातो. (a) वाडी रत्नाणिरी (b) करवीर (c) पन्हाळ (d) केदारेश्वराची टेकडी पर्याची उत्तरे : (1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (c) आणि (d) The Jyotiba Mountain in Kolhapur district is recognised as (a) Wadi Ratnagiri (b) Karvir (c) Panhala (d) The hill of Kedaresht Answer Options :	(a) अमळनेर (b) दौंड (c) नाशिक (d) पर्याची उत्तरे : (1) (a) व (b) फक्त (2) (b) फक्त (3) (b) व (d) फक्त (4) Which city/cities in Maharashtra Mumbai-Agra highway does not pass (a) Amalner (b) Daund (c) Nashik (d) Answer Options : (1) (a) and (b) only (2) (b) only (3) (b) and (d) only (4) Hहाराष्ट्रातील पहिली विजेवर चालणारी रेल्वे				

_	
Г٦	_
-	n

_	_
7	•

56.	रेपो दर म्हणजे ज्या दराने													
	(1)	व्यापारी बँका लोक	ांना करें	र्दितात										
	(2)	सरकारची कर्जे घेण	यावर ३	भाकारला जातो										
	(3)	रिझर्व्ह बँक ऑफ इ	इंडिया व	त्र्यापारी बँकाना कर्जे	देते									
	(4)	(4) व्यापारी बँका त्याचेकडे असणाऱ्या बचती ठेवीवर दर आकारतात												
	Rep	o rate is the rate	at	•										
	(1)	Commercial ba	nks le	end to public										
	(2)	(2) The rate which is charged for Government lending												
	(3)	R.B.I. lends to	comm	ercial banks					•					
	(4)	The rate is char	ged o	n saving depos	its wi	th	commercial ban	ks						
57.	खालीलपैकी कोणते भारतातील लोकसंख्या विस्फोटाचे कारण नाही?													
	(a)	a) निरक्षरता (b)					हाची सार्वत्रिकता							
	(c)	एकत्र कुटुंब पद्धती		(d	l) रा	हर्ण	ोमानातील सुधारणा							
	पर्यार	यी उत्तरे :		·	,		•							
	(1)	(a) आणि (b)	(2)	(c) आणि (d)	(3)	(a), (b), (c)	(4)	(d) फक्त					
	Which of the following is not the reason for Population Explosion in India?													
	(a)	Illiteracy		(b) Tl	ne	Universalization	of Ma	arriage					
	(c)	Joint Family Sys	stem	(d) U	pli	iftment in Life St	yle						
	Ans	wer Options :												
	(1)	(a) and (b)	(2)	(c) and (d)	(3)	(a), (b), (c)	(4)	(d) only					
58.	एफ र	आर बी एम कायदा कें	व्हा पा	सून लागू करण्यात ३	आला ?									
	(1)	जानेवारी 17, 2000)	(2)	संब	बर 30, 2003							
	(3)	जून 15, 2005		(4) জুব	ਲੈ !	5, 2004							
	. ,	en was the FRBM	Act b	rought into eff	, -									
	(1)	January 17, 200	00	(2) De	ece	ember 30, 2003							
	(3)	June 15, 2005		(4)) Ju	ly	5, 2004							
59.	-	19, 1969 ला ज्या चौव पात आले.	रा व्याप	ारी बँकाकडील ठेवी	िंचे मूल	य ३	किंट किंट	ा यापेक्ष	। जास्त होते, त्याचे राष्ट्रीयकरण					
	(1)	₹ 100 कोटी	(2)	₹ 75 कोटी	(3))	₹ 50 कोटी	(4)	₹ 125 कोटी					
	On]		. ,			•			or more were					
	(1)		(2)	₹ 75 crore	(3))	₹ 50 crore	(4)	₹ 125 crore					

60.	सार्वजनिक आयव्ययाचा खालीलपैकी कोणता विभाग आहे?													
	(a)	सार्वजनिक खर्च			(b)	सार्वज	निक उत्पन्न							
	(c)	सार्वजनिक कर्ज			(d)	सार्वज	निक स्वास्थ्य							
	` ,	पैकी कोणते विधान/र्ा	वधाने ब	वरोब र आहे/त	?									
	(1)	फक्त (a)	(2)	(a) आणि (b)	(3)	(a), (b) आणि (c)	(4)	(a), (b) आणि (d)					
	Whic	ch of the followir	ıg is tl	ne departme	ent of	Publi	c Finance ?							
	(a)	Public Expendit	ure		(b)	Publ	ic Revenue							
	(c)	Public Debt			(d)	Publ	ic Health							
		ch of the above s												
	(1)	Only (a)	(2)	(a) and (b)) 	(3)	(a), (b) and (c)	(4) 	(a), (b) and (d)					
61.	खाली	ल विधाने विचारात घ	ग :											
	(a) 2011 मध्ये भारतातील लोकसंख्येची घनता 382 दर चौरस किलोमीटर होती.													
	(b)	2011 च्या जनगणने	नुसार दे	शातील साक्षरत	ग दर <i>7</i>	3.0%	होता.							
	(c)	देशातील लिंग गुणोत्त	र प्रमाप	ग महिलांच्या स	ाठी नेह	मी अनु	कुल राहिले.	-						
	वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने असत्य आहे/आहेत?													
	(1)	(a) आणि (b)	(2)	फक्त (c)		(3)	(b) आणि (c)	(4)	फक्त (a)					
	Consider the following statements:													
	(a) The population density of India in 2011 was 382 per sq. km.													
	(b) As per the census 2011, the literacy rate in the country is 73.0 percent.													
	(c) The sex ratio in the country has always remained favourable to females.													
	Whi	Which of the statement/s given above is/are incorrect?												
	(1)	(a) and (b)	(2)	only (c)		(3)	(b) and (c)	(4)	only (a)					
62.	पतपुर	खटा अधिकारीत योज	ना	या	वर्षी र	पुरू कर	एयात आली.							
	(1)	आक्टोबर, 1980	(2)	ऑगस्ट, 198	82	(3)	जानेवारी, 1979	(4)	नोव्हेंबर, 1965					
		dit Authorisation						` '						
	(1)	October, 1980	(2)	August, 1	.982	(3)	January, 1979	(4)	November, 1965					
63.	नाणे	बाजारातील निधीच्या '	 कमतरते	 ाचे खालीलपैर्क	- ो कारण	 ा कोणत	 ने?							
	(1)	अपुरी बचत			(2)	रोख	रक्कमेची वाढती माग	गी						
	(3)	असंघटीत क्षेत्राची उ	उपस्थित	Ì	(4)	वित्ती	य गैरव्यवस्था							
	` '	ney Market faces	shorta	ge of funds	` '									
	(1)	inadequate sav			(2)		wing demand for	cash						
	(3)	presence of une	organi	zed sector	(4)		ncial mismanage							

64.	राज्य	सरकारच्या भांडवली	प्राप्तीत		_ याचा	समावेः	रा असतो.						
	(a)	बाजारी कर्जे											
	(b)	केंद्र सरकारकडून उ	चल घे	णे									
	(c)	लोकांची अल्पबचत	व भवि	ाष्य निर्वाह निर्ध	गी योगद	ान							
	(d)	केंद्र सरकारकडून ज	ो एस व	टी चा वाटा									
	वरील	पैकी कोणता पर्याय ब	रोबर ३	भाहे ?									
	(1)	फक्त (c), (d), (a)	(2)	फक्त (b), (a	a), (d)	(3)	फक्त (a), (b), (c)	(4)	फक्त (d), (b), (c)				
	Cap	ital Receipt of Sta	ite Go	vernment i	nclud	es	<u>_</u> .						
	(a)	(a) Market loans											
	(b)	(b) Borrowing from Central Government											
	(c) Small Saving of the public and provident fund contribution												
	(d) G. S. T. share from Central Government												
	Which of the above option is correct?												
	(1)	only (c), (d), (a)	(2)	only (b), (a	a), (d)	(3)	only (a), (b), (c)	(4)	only (d), (b), (c)				
65.	कोणत्याही शासनाच्या सार्वजनिक खर्चाची प्रवृत्ती पुढीलप्रमाणे असते :												
	(1)	स्थिर	(2)	वाढता		(3)	घटता	(4)	बदलता (चढउतार)				
	Publ	ic Expenditure of	any (Government	t show	s foll	owing trend :						
	(1)	Constant	(2)	Increasing	;	(3)	Decreasing	(4)	Fluctuating				
66.	गरिबीच्या मुद्द्याचे पुनर्परिक्षण करण्यासाठी 2011-2012 मध्ये कोणती समिती नेमण्यात आली?												
	(1)	एस. चक्रवर्ती समिर्त	f		(2)	डी.टी	. लकडावाला समिती						
	(3)	आर.सी. दत्त समिती			(4)	सी. रं	गराजन समिती						
	Which Committee was appointed in 2011-2012 to re-examine the issue of poverty?												
	(1)	S. Chakravarty	Comr	nittee	(2)	D.T.	Lakdawala Com	mittee	9				
	(3)	R.C. Datta Com	mitte	е	(4)	C. R	angarajan Comm	ittee					
67.	 ग्रामीप	ग भागातील भारतीय म	ाणसाल	। दररोजच्या अ	ाहारातून	किती	उष्मांकाची गरज असते						
	(1)	2000	(2)	2400		(3)	2500	(4)	2750				
		much calories de	oes a	rural Indian	man	need	from his daily die	et?					
	(1)	2000	(2)	2400		(3)	2500	(4)	2750				
	_							_					

68.		त मौद्रिक धोरण को		ताप संस्थमाप									
	(1)	आयुर्विमा महामंड	ಪ		(2)	युनिट ट्रस्ट ऑफ इंडिया							
	(3)	सहकारी बँका			(4)		य रिझर्व्ह बँक						
	By w	hich financial i	nstitutio	on, moneta	ry poli			India ?	•				
	(1)	LIC			(2)		Trust of India						
	(3)	Co-operative 1	Banks		(4) 	Rese	rve Bank of Inc	lia 					
59.	राष्ट्रीय	य तेलबिया विकास	प्रकल्प _		ह्या वर्षा	त सुरू	करण्यात आला.		•				
	(1)	1980 - 81	(2)	2014 - 15	•	(3)	1985 - 86	(4)	1989 - 90				
	Nati	onal Oilseeds D	Develop	ment Proje	ct (NC	DP) v	was launched i	n the ye	ear				
	(1)	1980 - 81	(2)	2014 - 15	_	(3)	1985 - 86	(4)	1989 - 90				
70.	खालील विधाने विचारात घ्या :												
	(a)	(a) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया भाववाढीच्या काळात महाग चलन नितीचा वापर करते.											
	(b)	(b) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया भावघटीच्या काळात स्वस्त चलन धोरणाचा वापर करते.											
	(c)	(c) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ने 1951 मध्ये बँक दर 3% इतका करुन स्वस्त चलन धोरण सुरू केले.											
	वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत?												
	(1)	(a) आणि (b)	(2)	(b) आणि	(c)	(3)	(a) आणि (c)	(4)	वरील सर्व				
	Con	sider the follow	ring sta	tements :									
	(a)	Reserve Bank	of Indi	a use the D	Dear Me	oney l	Policy during th	ne perio	d of inflation.				
	(b)	Reserve Bank	of Indi	a use the C	Theap 1	Money	Policy during	the peri	od of depression.				
	(c)	The R.B.I. star	rted wit	th a Cheap	Mone	y Poli	cy with a Bank	rate of	3% in 1951.				
	Whi	ch of the staten	nent/s	given abov	e is/ar	e cor r	ect ?						
	(1)	(a) and (b)	(2)	(b) and (c)	(3)	(a) and (c)	(4)	All of the above				
71.	कोण	त्याही वाहनाचा वेग	जाणून घे	ाण्यासाठी		वाप	रली जातात.						
	(1)	एडी करंट (चक्रा	कार प्रवा	ह)	(2)	विद्यु	त प्रवाह						
	(3)	चुंबकीय प्रेरण			(4)	यापैव	की नाही						
		are use	d to kn	ow the spe		any v	ehicle.						
	(1)	Eddy currents	5		(2)	Elec	ctric currents						
						(4) None of these							

72.	सामान्य डोळा 25 सेमी पेक्षा जवळच्या वस्तू पाहू शकत नाही कारण :													
	(1)	डोळ्याचे नाभीय अंत	र 25	सेमी आहे.										
	(2)	दृष्टिपटलाचे नेत्रभिंग	ापासू न	वे अंतर 25 सेमी अ	ाहे.									
	(3)	डोळा हा नेत्रभिंग व	दृष्टिपर	टल यातील अंतर मय	र्विपेक्षा व	hमी करू शकत नाही.								
	(4)	डोळा हा नाभीय अंत	- र मर्या	देपेक्षा कमी करू शव	हत नाही.									
	. ,	A normal eye is not able to see objects closer than 25 cm because:												
	(1)	the focal length	of the	e eye is 25 cm.										
	(2) the distance of the retina from the eye-lens is 25 cm.													
	(3)	(3) the eye is not able to decrease the distance between the eye-lens and the retina beyond a limit.												
	(4)	(4) the eye is not able to decrease the focal length beyond a limit.												
73.	जेव्हा-जेव्हा ध्वनीचा स्रोत आणि निरीक्षक यांच्यात सापेक्ष गती असते तेव्हा स्रोताद्वारे उत्सर्जित होणाऱ्या ध्वनीच्या वारंवारतेत													
	आणि	। निरीक्षकाद्वारे ऐकल्या	जाणार	ा ध्वनीच्या वारंवारते	त बदल	दिसून येतो. याला _		म्हणतात.						
	(1)	हॉयगेन्सचा प्रभाव	(2)	ज्युल्सचा प्रभाव	(3)	डॉपलरचा प्रभाव	(4)	रमणचा प्रभाव						
		Whenever there is a relative motion between a source of sound and an observer, there is apparent change in Frequency of a sound emitted by a source and as heard by the observer. This is called .												
	(1)	Huygen's effect	(2)	Joule's effect	(3)	Doppler effect	(4)	Raman effect						
74.	खालीलपैकी कोणते मूलद्रव्य जपान मधील मिनामाटा या साथीच्या रोगासाठी कारणीभूत होते?													
	(1)	Au	(2)	Pt	(3)	Ag	(4)	Hg						
	Which of the following element was responsible for Minamata epidemic caused in Japan?													
	(1)	Au	(2)	Pt	(3)	Ag	(4)	Hg						
75.	फॉस्प	फॉस्फरस पेन्टॉक्लोराईडचा रेणु संकरणाने तयार होतो.												
	(1)	sp ² d		sp^2d^2	(3)	0 -0	(4)	$\mathrm{sp}^3\mathrm{d}$						
		sphorous pentach		formed by		hybridisation.								
	(1)	sp ² d	(2)	sp^2d^2	(3)	$\mathrm{sp}^3\mathrm{d}^2$	(4)	sp ³ d						
76.	जर स	नंयुजा कक्षेत एकच इले	झ्ट्रॉन अ	नसणाऱ्या मुलद्रव्यात	क्वांटम व्र	म्मांकांचा संच : n =	2, l =	$0, m = 0, s = +\frac{1}{2}, $ असेल						
	तर ते	मूलद्रव्य	अरं	नेल.										
	(1)	लिथियम	(2)	बेरिलियम	(3)	बोरॉन	(4)	हायड्रोजन						
								llowing set of quantum						
	nun	obers: $n = 2, l =$	0, m =	$= 0, s = +\frac{1}{2}$, the	en the	element is								
		Lithium	(2)	Beryllium		Boron	(4)	Hydrogen						

77.	योग्य	जोड्या	लावा :										
		गट 'A'					गट 'B' शीतरक्ती						
	(a) सॅलॅमॅन्डर					(i)							
						(ii)	सॅ न्वीवोरस						
	(c)	जळू				(iii)	असममित						
	(d)	• •	शिअम			(iv)	अंडज सस्तन	प्राणी					
		र्गी उत्तरे				` '							
		(a)	(b)	(c)	(d)								
	(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)								
	(2)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)								
	(3)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)								
	(4) (ii) (iv) (i) (iii)				(iii)								
	Match the following:												
		Group 'A' Salamander Duckbilled Platypus					Group 'B'						
	(a)						Poikilothermic Sanguivorous						
	(b)												
	(c)	. ,			(iii)	Asymmetrical							
	(d) Paramecium Answer Options:					(iv)	Egg laying mammal						
		(a)	(b)	(c)	(d)								
	(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)								
	(2)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)								
	(3)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)								
	(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)								
78.	हेट्रो	नेरीस म	ध्ये उत्तर	 खर्ती भ	 ागात ज	— ननग्रंथी विका	सित होतात. त्या	———— । जननग्रंथी खंडार	 ਜ	म्हणतात.			
	(1)	एपिर	<u>श</u> ेक		(2)	एटोक	(3)	हेटरोगेनी	(4)	मेटाबोली			
	In I		neresis are ca						• ′	y. These gonads bearin			
					(2)	Atoke	(3)	Heterogany	(4)	Metaboly			
79.	खाल	खालीलपैकी कोणता मासा ऑस्टीकथाईज वर्गातील आहे?											
	(1) शार्क (2) स्टिंग						(3)	कटला	(4)	इलेक्ट्रीक रे			
	Wh	ich of	the fo	llowi	ng fish	n belongs to	o class Osteic	hthyes ?					
	(1)	Sha			(2)	Sting ray		Catla	(4)	Electric ray			

80.	कडुलिंबामध्ये	नावाचे किटकनाशक असते.										
	(a) डੀ.डੀ.ਟੀ.		(b)	अङ्य	गडीऱ्याक्टीन							
	(c) अल्ड्रोन	•	(d)	बी. व	रच. सी.							
	वरीलपैकी कोणता पर्याय	वरीलपैकी कोणता पर्याय/पर्याये बरोबर आहे/त?										
	(1) (a) आणि (b) प	• •	• ,	` '	(c) फक्त	(4)	(c) आणि (d) फक्त					
		cide is pre	sent in neem p									
	(a) DDT		' '		dirachtin							
	(c) Aldrin	, .	(d)	В. Н								
	Which of the option	_	•			445	()					
	(1) (a) and (b) or	uy (2)	(b) only	(3)	(c) only	(4)	(c) and (d) only					
81.	फळ उत्पन्न न करणाऱ्या	झाडाला का	य म्हणतात ?									
	(a) अकार्यक्षम		(b)	उपज	। ऊ							
	(c) ॲपोकारपस		(d)	पर्थिन	ोकारपस							
	वरीलपैकी कोणता पर्याय	/पर्याये बरो	` '									
	(1) (a) फक्त	(2)	(a) आणि (b) फक	त (3)	(b) आणि (c) फक्त	(4)	(d) फक्त					
	A plant that does i					(-)	()					
	(a) acarpous	•	(b)	ferti								
	(c) apocarpus		(d)	part	henocarpus							
	Which of the option	n/s given	above is/are c	orrect	?							
	(1) (a) only	(2) ((a) and (b) only	7 (3)	(b) and (c) only	(4)	(d) only					
82.												
·	विधान I: बॅसिलस		हे एक मायकोबीय	ाल किट	कनाशक आहे							
	विधान II: बेव्हरिया											
	पर्यायी उत्तरे :		3									
	(1) विधान I बरोबर	आणि विधा	न ।। चक आहे									
	(2) विधान I चूक अ											
	(3) दोन्ही विधाने चूक											
	(4) दोन्ही विधाने बरो											
	Consider the follow		nents :									
		•		a mic	robial pesticide.							
			• , ,		as a pesticide.							
	Answer Options:		Ü		_							
	\ /		nd Statement									
	(2) Statement I is	s incorrect	and Statemer	it II is	correct							
	(3) Both Statemer	nts are inc	correct									
	(4) Both Statemer											

83. मलेरिया या आजारावर प्रभावी लस निर्माण करण्यासाठी अडथळा निर्माण होत आहे कारण :													
	(1)	प्लाइमोडियम हा पेशींमध्ये रोगप्रतिकारक प्रतिर्व	क्रेये	पासून	लपलेल्या अवस्थेत अ	सतो							
	(2)	प्लाझ्मोडियम हा पृष्ठभागावरचे प्रथिने बदलतो											
	(3)	(3) प्लाझ्मोडियमला जीवनचक्र पूर्ण करण्यासाठी दोन यजमान लागतात											
	(4) (1) आणि (2) दोन्ही												
	The search for effective Malarial Vaccine is hampered due to the fact that :												
	(1)	(1) Plasmodium lives inside cells hidden from immune response											
	(2)	Plasmodium changes its surface proteins											
	(3)	Plasmodium requires two hosts to complete life cycle											
	(4)	Both (1) and (2)											
84.	खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या पांढऱ्या रक्त पेशीची टक्केवारी निरोगी मनुष्याच्या रक्तामध्ये सर्वात कमी असते?												
	(1)	लिम्फोसाइट्स (2) मोनोसाइट्स		(3)	इसिनोफिल्स	(4)	बेसोफिल्स						
	Which of the following WBC type has lowest percentage in blood of healthy human?												
	(1)	Lymphocytes (2) Monocytes		(3)	Eosinophils	(4)	Basophils						
85.	इन्सुलिन रक्तातील साखरेचे प्रमाण कसे कमी करते?												
	(a)	रक्तातील साखर शोषुन घेऊन (ध	o)	ग्लाय	कोजन तयार करून								
	(c)	प्रथिन संश्लेषन करून (८	<u>1</u>)	चरबी	ची साठवण करून								
	पर्यायी उत्तरे :												
	(1)	(a) आणि (b) (2) (b) आणि (d)		(3)	(a) आणि (c)	(4)	(a), (b), (c) आणि (d)						
	How does Insulin reduces blood glucose?												
	(a)	Promoting uptake of glucose (h)	Glycogen formation									
	(c)	Protein synthesis (d	d)	Fat storage									
	Answer Options:												
	(1)	(a) and (b) (2) (b) and (d)		(3)	(a) and (c)	(4)	(a), (b), (c) and (d)						

86. उपलब्ध असलेल्या विदेतून, एका शहरातील रस्त्यांवरील विविध वर्गवारीच्या वाहनांच्या परिणामी झालेल्या प्रदूषणाचे प्रमाण पुढीलप्रमाणे उघड झाले आहे. खाजगी चार चाकी गाड्या सर्वात जास्त प्रदूषण करतात, त्याखालोखाल बस, ट्रक आणि शेवटी दोन चाकी वाहने प्रदूषण करतात.

पुढील पर्यायांतून वरील विदेच्या आधारे काढता येणारा/रे निष्कर्ष निवडा.

- (a) शहरांच्या रस्त्यांवर धावणाऱ्या दुचाकी वाहनांची संख्या चारचाकी वाहनांच्या संख्येपेक्षा कमी आहे.
- (b) एका खाजगी वाहनामुळे होणारे प्रदूषण कोणत्याही एका बसमुळे होणाऱ्या प्रदूषणापेक्षा जास्त असेल.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) व (b) हे दोन्ही निष्कर्ष काढता येतात.
- (2) फक्त (a) हा निष्कर्ष काढता येतो.
- (3) फक्त (b) हा निष्कर्ष काढता येतो.
- (4) (a) किंवा (b) यांच्यापैकी एकही निष्कर्ष काढता येत नाही.

According to the available data, quantum of pollution caused by various categories of vehicles on the road of certain city reveals that the private four wheeler vehicles cause the maximum pollution, this is followed by the pollution caused by the buses, the trucks and finally the two wheelers.

Select the conclusion/s from the following options that/those can be drawn on the basis of these data.

- (a) The number of two wheelers is less than the number of four wheelers plying on the city roads.
- (b) Pollution caused by a single private vehicle would be more than the pollution caused by any single bus.

Answer Options:

- (1) Both the conclusions (a) and (b) can be drawn.
- (2) Only conclusion (a) can be drawn.
- (3) Only conclusion (b) can be drawn.
- (4) Neither conclusion (a) nor (b) can be drawn.

87.	नियमित अंतरावर दिव्याचे खांब असलेल्या रस्त्यावरून एक व्यक्ती चालली आहे. पहिल्या खांबापासून चौथ्या खांबापर्यंत
	पोहोचण्यास व्यक्तीला 6 मिनिटे लागतात. जर याच गतीने ही व्यक्ती सतत 20 मिनिटे चालली तर ती कितव्या स्तंभापाशी
	असेल?

(1) 10 व्या

(2) 11 व्या

(3) 12 व्या

(4) 9 व्या

A person walks along a road having lamp post at regular intervals. He took 6 minutes to walk from the first to fourth lamp post. At which lamp post would the person be if he walked continuously at a constant rate for 20 minutes?

(1) 10th

(2) 11th

(3) 12th

(4) 9th

88. प्रोटिन्सचा उत्तम स्रोत असल्यामुळे माशांना वाढती मागणी आहे. यामुळे आज जगातील जवळपास 70% सागरी साठ्यात गैरवाजवी मासेमारी केली जाते तर काही ठिकाणी ते पूर्णपणे संपवले गेले आहेत. मानवी वापरासाठी मत्स्योत्पादन करण्यासाठी जलशेतीचे प्रमाण सातत्याने व्यापक होत आहे. पण यात मत्स्यशेतीशी संबंधित पाणी प्रदूषण आणि लागून असलेल्या नैसर्गिक माशांच्या समूहात आजारांचा प्रादुर्भाव पसरवणाऱ्या पर्यावरण जोखमीचेही व्यवस्थापन करणे गरजेचे ठरते. यासाठी जलशेती क्षेत्राने मत्स्य प्रजाती, विशेषतः कूपासारख्या भक्ष्यक माशांच्या परिणामकारक आणि पर्यावरणस्नेही पद्धती विकसित केली पाहिजे. सागरी वन्यपकडीचे मासे खायला घालून पोसलेल्या कूपासारखे मासे खाण्याचे धनवान लोकांना वेड असते आणि याचा सागरावर ताण येतो.

पुढे दिलेल्या विधानांतून वरील परिच्छेदाचा सर्वात उचित निष्कर्ष निवडा.

- (1) पर्यावरण समस्या टाळण्यासाठी दीर्घकाळासाठी लोकांना पूर्ण शाकाहारी आहार सवयीचा करून घ्यायला प्रोत्साहित केले पाहिजे.
- (2) जोपर्यंत अन्य माशांना जोपासणारी पर्यावरणस्नेही यंत्रणा रचली जात नाही तोपर्यंत भक्ष्यक माशांच्या जलशेतीवर प्रतिबंध घातला पाहिजे.
- (3) सागरांवर येणारा ताण टाळण्यासाठी लोकांना तळ्यांत व नद्यांत रहाणारे गोड्या पाण्यातील मासे खायला प्रोत्साहन दिले पाहिजे.
- (4) फक्त काही प्रजातींच्या माशांची शेती पारिस्थितिकीच्या जैवविविधतेला बाधक ठरत आहे.

There is an increased demand for fish as it is a good source of protein. Due to this about 70% of the world's marine fish stocks are now overfished or already fished at full capacity. Aquaculture is continuously expanded for farming fish for human consumption. But it is necessary to manage environmental risks associated with fish farming, such as water pollution and transmission of disease to adjacent wild fish population. For this aquaculture sector needs to device effective and environment friendly methods of rearing fish species, particularly predator fish like tuna. Wealthy people are crazy about eating fish like tuna that are fed using marine wild-caught fish and this puts pressure on oceans.

Select from following statements the most appropriate conclusion of above paragraph.

- People should be encouraged to adopt total vegan diet in long-term for avoiding environmental problems.
- (2) Aquaculture of predator fishes should be banned for the time being, till other environment friendly devise is designed for rearing them.
- (3) People should be encouraged to consume freshwater fish varieties that are living in lakes and rivers to avoid pressure on the oceans.
- (4) The farming of only certain kind of varieties is damaging the biodiversity of ecosystems.

- 89. अशोकने मोहनपेक्षा उंच उडी मारली, परंतु त्याने चेतनपेक्षा उंच उडी मारली नाही. नरेशने कृष्णापेक्षा उंच उडी मारली, परंतु त्याने मोहन एवढी उडी मारली नाही, तर उंच उडीचा उतरता क्रम कसा असेल?
 - (1) मोहन, चेतन, अशोक, नरेश, कृष्णा
 - (2) चेतन, मोहन, अशोक, नरेश, कृष्णा
 - (3) चेतन, अशोक, मोहन, नरेश, कृष्णा
 - (4) चेतन, नरेश, मोहन, अशोक, कृष्णा

Ashok jumped higher than Mohan but not higher than Chetan. Naresh jumped higher than Krishna but not as high as that of Mohan. Then what is the correct descending order of players considering their jump?

- (1) Mohan, Chetan, Ashok, Naresh, Krishna
- (2) Chetan, Mohan, Ashok, Naresh, Krishna
- (3) Chetan, Ashok, Mohan, Naresh, Krishna
- (4) Chetan, Naresh, Mohan, Ashok, Krishna
- 90. काही व्यक्ती बाकावर बसल्या आहेत. V ही व्यक्ती An च्या शेजारी आणि S ही व्यक्ती G च्या शेजारी आहे. G ही व्यक्ती Aj च्या बरोबर नाही. Aj बाकाच्या डाव्या टोकाला आणि S बाकाच्या उजव्या टोकाकडून दुसऱ्या स्थानी आहे. V ही व्यक्ती An च्या उजवीकडे आणि Aj च्या उजवीकडे आहे. V आणि S सोबतीने बसल्या आहेत. जर G आणि V यांनी त्यांच्या जागांची अदलाबदल केली तर या माहितीच्या संदर्भात दिलेल्या विधानांपैकी सत्य नसलेले विधान निवडा.
 - (1) त्यांची तोंडे कोणत्या दिशेला आहेत हे माहीत नसल्याने स्थाने निश्चित करता येणार नाही.
 - (2) G मधल्या स्थानावर आहे.
 - (3) V टोकाच्या स्थानावर आहे.
 - (4) An दोनापैकी एक टोकापासून दुसऱ्या स्थानी आहे.

Some persons are sitting on a bench. V is sitting next to An and S is next to G. G is not sitting with Aj. Aj is on the left end of the bench and S is in second position from right hand end. V is on the right side of An and to the right side of Aj. V and S are sitting together. If G and V exchange their positions select the statement that is not true with respect to the given information.

- (1) Positions cannot be ascertained as the direction they face is not known.
- (2) G occupies the middle position.
- (3) V occupies the end position.
- (4) An occupies the second position from one of the end.

	(1)	ल, तर त्यांना किती 8	(2)		(3)	10	(4)	12	
	` '		. ,		• •		• •	v long will 2 people	take
		o the same wor				King 2 nours a c	iuy, nov	v long win z people	· tain
	(1)	8	(2)	5	(3)	10	(4)	12	
92.	निर्देशि		निवडा.			-		तार्किकदृष्ट्या यथार्थ युर्ग आधीच्या 2 विधानांवर अ	
	(a)	काही वाहने पर्याव	वरणासाठ <u>ी</u>	हानिकारक नाहीत.					
	(b)	वाहनांची वाहतूक	कार्बन ड	ायॉक्साईड व अन्य	हरितगृह व	त्रायूंचा उत्सर्ग करते.			
	(c)	कार्बन डायॉक्साई	ंड व हरित	गृह वायू पर्यावरणा	साठी हानि	कारक आहेत.			
	(d)	काही वाहनांची व	ाहतूक का	र्बन डायॉक्साईड व	हरितगृह र	वायूंचा उत्सर्ग करत	नाही.		
	(e)	वाहनांची वाहतूक	पर्यावरण	ासाठी हानिकारक अ	गहे.				
	पर्यार	थी उत्तरे :							
	(1)	(b), (e), (c)	(2)	(c), (b), (e)	(3)	(c), (a), (d)	(4)	(b), (d), (a)	
	spec	cific order. Ch	oose the	e option that ir	ndicates	logically valid	argum	ements put together ent. To be valid thing 2 statements.	r in a ie 3 ^{re}
	(a)			t hazardous to			-		
	, ,			a to omission of			_	enhouse gases.	
	(b)	Vehicular traf	fic lead	s to emission of	f carbon	dioxide and ot	her gre	6	
						dioxide and ot are hazardous	-	-	
	(b)	Carbon dioxid	de and	other greenhou	se gases		to the	environment.	
	(b) (c) (d) (e)	Carbon dioxid Some vehicul Vehicular traf	de and ar traffi	other greenhou	se gases Carbon	are hazardous dioxide and ot	to the	environment.	
	(b) (c) (d) (e) Ans	Carbon dioxio Some vehicul Vehicular trai wer Options:	de and e ar traffi ffic is ha	other greenhous c does not emit azardous to the	se gases Carbon enviro	are hazardous dioxide and ot nment.	to the o	environment. enhouse gases.	
	(b) (c) (d) (e)	Carbon dioxio Some vehicul Vehicular trai wer Options:	de and e ar traffi ffic is ha	other greenhous c does not emit azardous to the	se gases Carbon enviro	are hazardous dioxide and ot	to the o	environment. enhouse gases.	
93.	(b) (c) (d) (e) Ans (1)	Carbon dioxid Some vehicul Vehicular trainwer Options: (b), (e), (c)	de and ar traffific is ha	other greenhouse c does not emit azardous to the (c), (b), (e)	se gases Carbon environ (3)	are hazardous dioxide and ot nment. (c), (a), (d)	to the o	environment. enhouse gases.	
93.	(b) (c) (d) (e) Ans (1)	Carbon dioxid Some vehicul Vehicular trai wer Options : (b), (e), (c)	de and ar traffi ffic is h (2) चिन्हाच्या	other greenhouse c does not emit azardous to the (c), (b), (e)	se gases Carbon environ (3)	are hazardous dioxide and ot nment. (c), (a), (d)	to the o	environment. enhouse gases.	
93.	(b) (c) (d) (e) Ans (1)	Carbon dioxid Some vehicul Vehicular trai wer Options : (b), (e), (c) क क्रमिकेमध्ये प्रश्ना 33, 37, 46, 62,	de and ar traffi ffic is h (2) चिन्हाच्या	other greenhouse c does not emit azardous to the (c), (b), (e)	se gases Carbon environ (3)	are hazardous dioxide and ot nment. (c), (a), (d)	to the cher great (4)	environment. enhouse gases. (b), (d), (a)	
93.	(b) (c) (d) (e) Ans (1) Yढील 32, 3 (1)	Carbon dioxid Some vehicul Vehicular trai wer Options : (b), (e), (c) क क्रमिकेमध्ये प्रश्ना 33, 37, 46, 62,	de and ear traffi ffic is ha (2) चेन्हाच्या ? (2)	other greenhous c does not emit azardous to the (c), (b), (e) (?) जागी योग्य पर्या	se gases Carbon (3) यि निवडा (3)	are hazardous dioxide and other dioxide and othe	to the cher gree (4)	environment. enhouse gases. (b), (d), (a)	
93.	(b) (c) (d) (e) Ans (1) Yello 32, 3 (1) Repl	Carbon dioxid Some vehicul Vehicular trai wer Options : (b), (e), (c) क क्रमिकेमध्ये प्रश्ना 33, 37, 46, 62,	de and ar traffi ffic is h (2) चन्हाच्या ? (2) n mark	other greenhous c does not emit azardous to the (c), (b), (e) (?) जागी योग्य पर्या	se gases Carbon (3) यि निवडा (3)	are hazardous dioxide and ot nment. (c), (a), (d)	to the cher gree (4)	environment. enhouse gases. (b), (d), (a)	

94. तीन व्यक्तींच्या वयाची सरासरी 60 वर्षे आहे. त्यांच्या वयाचे गुणोत्तर 2:3:4 असे आहे. सर्वांत तरुण आणि सर्वांत वयस्कर

	व्यक्	ोंच्या वयातील फरक	किती?					
	(1)	25 वर्षे	(2)	30 वर्षे	(3)	40 वर्षे	(4)	45 वर्षे
				erson is 60 years. s of the youngest				of 2:3:4. What is the
	(1)	25 years	(2)	30 years	(3)	40 years	(4)	45 years
95.				•				विकल्या. दुसऱ्या दिवशी तिने हुल्या शिल्लक राहिल्या.
	सुरुव	ातीला तिच्याकडे असर्व	ठेल्या ब	ाहुल्यांची संख्या निवड	π.			
	(1)	100	(2)	96	(3)	104	(4)	92
	she :							n one day. The next day with her. If she was left
	Sele	ct the number of o	iolls s	he did initially ha	ve.			
	(1)	100	(2)	96	(3)	104	(4)	92
96.	दोन र		या प्रमा	णात आहेत व त्यांच्या	वर्गांची	बेरीज जर 400 असेल	तर त्य	ग संख्या कोणत्या?
	(1)	12, 16	(2)	9, 12	(3)	6, 8	(4)	15, 20
		e ratio of two nubers?	ımbeı	es is 3:4 and the	sum	of their squares	is 40	0, then which are these
	(1)	12, 16	(2)	9, 12	(3)	6, 8	(4)	15, 20
97.	नेहाच		नी कर्मी	केला व नंतर तेजीमुळे	े तो 30	% नी वाढवला तर मुव	ठच्या प	गारात किती टक्के वाढ झाली?
	(1)	17	(2)	20	(3)	19	(4)	18
	Neh perc	a's salary was fi ent increase in or	rst re iginal	duced by 10% ar salary ?	d the	n increased by 3	60% d	ue to upturn. So what
	(1)	17	(2)	20	(3)	19	(4)	18
कच्च	- । कामा	 साठी जागा / SPACE F	OR RO	UGH WORK				

98.		उत्तरेकडे 🤈			-	•	किडे 2 km गेला. तो पुन्हा वळून पूर्वेकडे 2 km गेला. त्यानंतर ते गनापासून ते सध्याच्या स्थितीच्या स्थानापर्यंतचे अंतर						
	(1) 13 km					(2)	18 k	m					
	(3) 20 km						दिलेल	त्या माहितीच्य	ा आधारे	काढणे	शक्य नाही		
	2 kn		this, he	turns t	o North an			East and wa tarting point					
	(1)	13 km				(2)	18 k	m					
	(3)	20 km				(4)	Can not be determined from the given data						
99.		0 आहे, तर			?			यावर मिळणा 15,000		व्याज व (4)	त्र चक्रवाढ <i>े</i> 90,000	व्याज यातील फ	न्रक
	The 10%	differenc per annı	e betwe um is ₹	en the 750. V	simple and Vhat is the	composum?	ound	interest on	a certa	in sur	n of mon	ey for 2 years	s at
	(1)	75,000		(2)	60,000		(3)	15,000		(4)	90,000		
100.	856	1 × 592 +	1 856 ×	264 -	1 592 × 264	ची विं	ज्यात _		आहे.	_			
	(1)	$\frac{1}{856 \times 5}$	592	(2)	$\frac{1}{856 \times 92}$		(3)	0		(4)	1		
	The	value of	$\frac{1}{856 \times 3}$	592 +	$\frac{1}{856 \times 264}$	- 59 2	$\frac{1}{2 \times 2\epsilon}$	<u> </u>					

- o O o -

(1) $\frac{1}{856 \times 592}$ (2) $\frac{1}{856 \times 92}$ (3) 0

(4) 1

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम–82'' यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/िकंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग—1 समवेक्षकाकडे न विसस्ता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले?

4

- (1) स्वामी दयानंद सरस्वती
- (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
- (3) राजा राममोहन रॉय
- (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर ''(3) राजा राममोहन रॉय'' असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर ''(3)'' होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक ''(3)'' हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201.

1 2

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर—क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉल्पेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापर नये.

कच्चा कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK